Skilsmisse og separation

Østrig

Indholdet er leveret af

European Judicial Network (in civil and commercial matters)

1 Hvad er betingelserne for at opnå skilsmisse?

I Østrigsk ret findes der tre former for skilsmisse: skilsmisse på grundlag af skyldsprincippet, skilsmisse på grund af opløsning af den fælles husstand i mindst tre år og skilsmisse efter fælles overenskomst.

En ægtefælle kan begære skilsmisse, hvis den anden som følge af en alvorlig skilsmissegrund eller gennem æreløs eller usædelig adfærd har gjort sig skyld i en så dybtgående ødelæggelse af ægteskabet, at det ikke kan forventes, at det ægteskabelige samliv kan genoprettes.

Har ægtefællernes fælles husstand været opløst i tre år, kan hver ægtefælle begære skilsmisse som følge af en uoprettelig ødelæggelse af ægteskabet.

Har ægtefællernes fælles husstand været opløst i mindst et halvt år, og erkender begge parter, at det ægteskabelige forhold er uopretteligt ødelagt, og er de enige om skilsmissen, kan ægtefællerne i fællesskab begære skilsmisse.

2 Hvad anses for skilsmissegrund?

Den væsentlige grund til en skilsmisse er, at det ægteskabelige samliv er uopretteligt ødelagt. En sådan ødelæggelse kan forårsages af en alvorlig skilsmissegrund, navnlig hvis en ægtefælle har begået ægteskabsbrud eller har udsat den anden ægtefælle for fysisk vold eller alvorlig psykisk overlast. Selv om adfærden ikke kan betragtes som en skilsmissegrund, fordi den skyldes en psykisk sygdom eller en lignende mental forstyrrelse, men ægteskabet alligevel er så dybtgående ødelagt, at det ikke kan forventes, at det ægteskabelige samliv kan genoprettes, samt hvis en ægtefælle lider af en alvorlig smitsom eller frastødende sygdom, kan den anden ægtefælle begære skilsmisse. I alle disse tilfælde skal den ægtefælle, der begærer skilsmisse, bevise, at de påståede grunde foreligger. Har ægtefællernes fælles husstand været opløst i tre år, skal en skilsmissegrund imidlertid ikke gøres gældende eller påvises.

3 Hvilke retlige følger har en skilsmisse med hensyn til:

3.1 de personlige relationer mellem ægtefællerne (f.eks. efternavn)?

Principielt beholder hver ægtefælle det efternavn, som den pågældende har båret under ægteskabet. Har en ægtefælle antaget den anden ægtefælles navn ved ægteskabets indgåelse, kan den pågældende imidlertid genantage sit tidligere efternavn.

3.2 deling af ægtefællernes formue?

Ægtefællerne kan principielt fuldstændig frit aftale, hvad der skal ske med deres formue. Dette kan være i form af enten gensidigt afkald (hvorved det lovmæssige særeje under ægteskabet bibeholdes efter ægteskabets opløsning), deling af et eventuelt fællesbo eller overdragelse af aktiver fra den ene ægtefælle til den anden.

Såfremt ægtefællerne ikke har aftalt noget i denne henseende, kan hver ægtefælle anmode om, at retten forestår delingen af visse af ægtefællernes aktiver. I denne forbindelse skelner man mellem de såkaldte "fælles forbrugsaktiver" (*eheliches Gebrauchsvermögen*) og den "fælles opsparing" (*eheliches Ersparnis*). I de fælles forbrugsaktiver indgår foruden den fælles bolig og indboet alle øvrige genstande, som rent faktisk har tjent begge ægtefæller under ægteskabet. Den fælles opsparing omfatter alle værdianbringelser, som ægtefællerne har anskaffet under ægteskabet.

Alle værdier, som ægtefællerne har bragt ind i ægteskabet ved arv eller gaver fra tredjemand, er ikke omfattet af bodelingen. Det samme gælder de genstande, som tjener til en ægtefælles personlige brug eller erhverv, samt virksomheder og andele i virksomheder, såfremt disse ikke blot udgør værdianbringelser.

Retten skal fordele formuegoderne ligeligt under hensyntagen til alle relevante omstændigheder, navnlig betydningen og størrelsen af hver ægtefælles bidrag til erhvervelsen af formuegoderne i ægteskabet og akkumuleringen af ægtefællernes opsparing samt børnenes velfærd. Som bidrag betragtes også forsørgelse, deltagelse i ægtefællens erhverv, varetagelse af den fælles husholdning, omsorg for og opdragelse af fælles børn og enhver anden gensidig støtte i ægteskabet.

3.3 ægtefællernes mindreårige børn?

Med ikrafttrædelsen af Kindschaftsrechts-Änderungsgesetz 2001 den 1. juli 2001 har forældre efter en opløsning af forholdet vidtgående muligheder for at få indflydelse på fordelingen af forældremyndigheden. Opløses et ægteskab ved skilsmisse, opretholdes principielt begge forældres forældremyndighed over et mindreårigt barn født i ægteskab. Forældrene skal imidlertid, hvis de ønsker at opretholde begge parters fulde forældremyndighed som i et bestående ægteskab, inden for en passende frist fremsende retten en aftale om barnets primære opholdssted. Forældrene kan imidlertid også aftale på forhånd, at det kun er en af forældrene, der skal have forældremyndigheden.

Siden ikrafttrædelsen af Kindschafts- und Namensrechtsänderungsgesetz 2013 kan retten tillægge forældrene fælles forældremyndighed, også mod den ene eller sågar begge forældres vilje, hvis den finder, at dette er bedre for barnet, end hvis den ene forælder har forældremyndigheden alene. Forældrene skal også i denne forbindelse indgå en aftale om barnets primære opholdssted. Hvis den fælles forældremyndighed ikke er til barnets bedste, skal retten afgøre, hvilken forælder der skal tillægges forældremyndigheden alene.

3.4 forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle?

Den skyldige eller overvejende skyldige ægtefælle skal betale underholdsbidrag til den anden ægtefælle, hvis dennes indtægter fra formue og erhvervsarbejde, som denne afhængigt af omstændighederne kan forventes at påtage sig, ikke er tilstrækkelige. Underholdsbidraget tilpasses ægtefællernes livsvilkår. Hvis begge ægtefæller bærer skylden for skilsmissen og ingen af dem har den overvejende skyld, så kan en ægtefælle, som ikke er i stand til at forsørge sig selv, få tildelt et bidrag til sit underhold, såfremt dette er rimeligt set ud fra den anden ægtefælles behov og formue- og arbejdsforhold. Bidragspligten kan begrænses tidsmæssigt. I forbindelse med en skilsmisse efter fælles overenskomst kan ægtefællerne frit aftale, om den ene yder bidrag til den andens underhold, eller om de gensidigt giver afkald på underholdsbidrag.

4 Hvad betyder det retlige begreb "separation" i praksis?

Dette retsbegreb kendes ikke i det østrigske retssystem.

5 Hvad er betingelserne for at opnå separation?

Se svaret på spørgsmål 4.

6 Hvilke retlige følger har en separation?

Se svaret på spørgsmål 4.

7 Hvad betyder det retlige begreb "omstødelse af ægteskab" i praksis?

Østrigsk ægteskabsret indeholder bestemmelser om "ægteskabs ugyldighed" (*Ehenichtigkeit*). Et ægteskab er ugyldigt, hvis ægteskabet ikke er indgået i den foreskrevne form, hvis en af ægtefællerne på tidspunktet for ægteskabets indgåelse var umyndig eller befandt sig i en tilstand af bevidstløshed eller forbigående mental forstyrrelse, eller hvis ægteskabet udelukkende eller fortrinsvis blev indgået med henblik på at gøre det muligt for en ægtefælle at antage den anden ægtefælles efternavn eller at erhverve den anden ægtefælles statsborgerskab, uden at der skulle etableres et ægteskabeligt samliv. Endvidere er et ægteskab ugyldigt, hvis en af ægtefællerne på tidspunktet for ægteskabets indgåelse levede i gyldigt ægteskab med en tredjepart, eller ægteskabet i strid med loven blev indgået mellem blodsbeslægtede.

Et ægteskab kan ophæves ved dom, hvis en ægtefælle på tidspunktet for ægteskabets indgåelse var begrænset myndig, og ægtefællens værge ikke havde givet tilladelse til ægteskabets indgåelse, hvis en ægtefælle ved ægteskabets indgåelse ikke vidste, at der var tale om indgåelse af ægteskab, eller hvis ægtefællen ganske vist vidste dette, men ikke havde givet samtykke til at indgå ægteskabet, hvis en ægtefælle har taget fejl af den anden ægtefælles person, hvis en ægtefælle ved ægteskabets indgåelse var blevet vildledt om sådanne omstændigheder ved den anden ægtefælles person, der gjorde, at han eller hun med kendskab til situationen og ved en korrekt vurdering af ægteskabet ville have afholdt sig fra at indgå ægteskabet, hvis en ægtefælle ved svig om væsentlige omstændigheder er blevet overtalt til at indgå ægteskab, eller hvis han eller hun ulovligt ved trusler er blevet tvunget til at indgå ægteskab.

8 Hvad er betingelserne for at få omstødt et ægteskab?

Se svaret på spørgsmål 7.

9 Hvilke retlige følger har omstødelsen af et ægteskab?

I tilfælde af, at et ægteskab er ugyldigt, behandles det, som om det aldrig er blevet indgået. Havde blot en af ægtefællerne ikke kendskab til ægteskabets ugyldighed ved ægteskabets indgåelse, finder de bestemmelser, der gælder i tilfælde af en skilsmisse, anvendelse på forholdet mellem ægtefællerne i formueretlig henseende. De børn, der er født i ægteskabet, betragtes også som børn født i ægteskab, efter at ægteskabet er blevet omstødt.

10 Findes der udenretslige alternativer til løsning af spørgsmål vedrørende skilsmisse?

Et ægteskab kan kun opløses, ophæves eller omstødes af retten. Problemer, som opstår i forbindelse med skilsmissen, kan imidlertid også løses udenretsligt (f.eks. ved mægling).

11 Til hvilken instans skal jeg indgive min ansøgning (begæring) om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min ansøgning?

Distriktsdomstolene har kompetence til at træffe afgørelse i tvister om opløsning, ophævelse eller omstødelse af et ægteskab eller om et ægteskabs beståen eller ikke-beståen. Med hensyn til tvister om opløsning, ophævelse, omstødelse eller fastslåelse af et ægteskabs beståen eller ikke-beståen er det udelukkende den distriktsdomstol, i hvis retskreds ægtefællerne har eller senest har haft deres fælles sædvanlige opholdssted, der er kompetent. Har ingen af ægtefællerne deres sædvanlige opholdssted i denne retskreds på tidspunktet for begæringens indgivelse, eller har de ikke haft et fælles sædvanligt opholdssted i Østrig, er alene den ret, i hvis retskreds den sagsøgte ægtefælle har sit sædvanlige opholdssted, eller, såfremt der ikke foreligger et sådant sædvanligt opholdssted i Østrig, i hvis retskreds den ægtefælle, der har anlagt sagen, har sit sædvanlige opholdssted, kompetent. De østrigske domstole har kompetence i sådanne sager, hvis en af ægtefællerne er østrigsk statsborger, hvis den sagsøgte, i tilfælde af en omstødelsessag mod begge ægtefæller eller i det mindste en af dem, har sit sædvanlige opholdssted i Østrig, eller hvis sagsøgeren har sit sædvanlige opholdssted i Østrig, og enten begge ægtefæller har haft deres seneste fælles sædvanlige opholdssted i Østrig, eller sagsøgeren er

statsløs eller var østrigsk statsborger på tidspunktet for ægteskabets indgåelse. Disse domstole har enekompetence, men ægtefællerne kan indgå en værnetingsaftale.

I forbindelse med en skilsmissesag skal de generelle formkrav til sagsanlæg overholdes. I forbindelse med en begæring af skilsmisse efter fælles overenskomst – som afgøres inden for rammerne af den frivillige retspleje (*Verfahren außer Streitsachen*) – skal der indgives en begæring, som er underskrevet af begge ægtefæller. Der skal under alle omstændigheder vedlægges en vielsesattest. Det er tilrådeligt at vedlægge alle andre dokumenter, som vil kunne støtte begæringen.

12 Kan jeg få helt eller delvis fri proces?

Også i forbindelse med skilsmissesager er der mulighed for retshjælp. Denne følger de generelle regler om retshjælp (se "Retshjælp – Østrig"). I skilsmissesager er der i en vis udstrækning advokattvang (*relativer Anwaltszwang*). Det betyder, at en part, som ikke ønsker at repræsentere sig selv i retten, kun kan lade sig repræsentere ved en advokat.

13 Er det muligt at anke en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab?

Afgørelser truffet af førsteinstansretten om opløsning, ophævelse eller omstødelse af et ægteskab eller om et ægteskabs beståen eller ikke-beståen kan appelleres til den regionale domstol (Landesgericht), der er overordnet den kompetente distriktsdomstol, som andeninstansret.

Appelinstansens afgørelse kan kun appelleres, hvis afgørelsen er betinget af løsningen af et materiel- eller procesretligt spørgsmål, som er af væsentlig betydning for at sikre en ensartet retspraksis, retssikkerhed eller retsudvikling, f.eks. fordi appelinstansen fraviger den øverste domstols (Oberster Gerichtshof) praksis, eller fordi en sådan retspraksis mangler eller er uensartet.

14 Hvad er fremgangsmåden, hvis jeg ønsker at få en afgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden EU-medlemsstat, anerkendt i denne medlemsstat?

En sådan afgørelse (med undtagelse af Danmark) træffes i Østrig i henhold til Rådets forordning (EU) 2019/1111 af 25.6.2019 om kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om internationale børnebortførelser, EUT L 178 af 2.7.2019, 1-115. (i det følgende benævnt: "Bruxelles IIa-forordningen"), dvs. uden at det er nødvendigt at gennemføre en særlig anerkendelsessag. Bruxelles IIb-forordningen finder anvendelse ratione temporis på sager, der er anlagt efter den 31. juli 2022, og på officielt bekræftede dokumenter og retsforlig, der er udarbejdet eller indgået efter denne dato. Ældre sager er først og fremmest reguleret af den tidligere lovgivning til gennemførelse af Bruxelles IIb-forordningen, forordning nr. 2201/2003 (Bruxelles IIa), som imidlertid også tillod anerkendelse uden nogen særlig procedure. I forbindelse med afgørelser truffet i Danmark er det som hovedregel fortsat nødvendigt med en særlig anerkendelsesprocedure.

15 Hvilken domstol skal jeg rette henvendelse til for at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en retsafgørelse om skilsmisse/separation/omstødelse af ægteskab, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i sådanne tilfælde?

Havde ingen af parterne deres sædvanlige opholdssted i denne retskreds, eller havde de ikke deres fælles sædvanlige opholdssted i Østrig, er den distriktsdomstol, i hvis retskreds sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted, hvis dette ligger i Østrig, og ellers i hvis retskreds sagsøger har sit sædvanlige opholdssted, kompetent. I andre tilfælde er "Bezirksgericht Innere Stadt Wien" kompetent (§ 76 i østrigsk lov om domstolenes kompetence).

Proceduren er underlagt bestemmelserne i lov om frivillig retspleje (*Außerstreitgesetz*). I overensstemmelse med artikel 31 i Bruxelles IIb-forordningen skal sagsøger både fremlægge en genpart af retsafgørelsen og den attest, som er udstedt af den kompetente ret eller myndighed i domsstaten, jf. artikel 36 i Bruxelles IIb-forordningen.

16 Hvilken skilsmisselovgivning anvender domstolene i skilsmissesager mellem ægtefæller, der ikke har bopæl i denne medlemsstat, eller som har forskellig nationalitet?

Hvilke retsregler der anvendes på skilsmisse, når retsreglerne i en anden stat indgår i sagen, fastsættes i Rådets forordning (EU) nr. 1259/2010 af 20. december 2010 om indførelse af et forstærket samarbejde om lovvalgsreglerne i forbindelse med skilsmisse og separation, den såkaldte Rom III-forordning (EUT L 343/10 af 29.12.2010). Reglerne om lovvalg i Rom III-forordningen opfattes som en universel lov og gælder også, selv om den gældende lovgivning ikke er loven i en medlemsstat, som deltager i det forstærkede samarbejde.

Denne webside er en del af Dit Europa.

Vi vil gerne have din feedback om, hvor nyttige informationerne er for dig.

Sidste opdatering: 12/12/2024

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.